

Viite: lausuntopyyntö VM/1069/00.01.00.01/2016

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Valtiovarainministeriö on pyytänyt ministeriöiltä lausuntoa kaksoiskansalaisuuteen liittyvästä hallituksen esitysluonnoksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö viittaa asiassa antamaansa aiempaan lausuntoonsa 19.8.2016, jonka liitteenä olivat hallinnonalan keskeisimpien virastojen ja laitosten lausunnot, ja toteaa täydentävänä lausuntonaan seuraavan.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan perustehtävänä on huolehtia yritysten toimintaympäristöstä, työ- ja hyödykemarkkinoiden toimivuudesta, työntekijöiden työllistymisedellytyksistä sekä alueiden tasapainoisesta kehittämisestä globaalissa taloudessa. Avainsanoja ovat kasvu, teknologiat ja uudistuminen, kestävä kehitys, globalisaatio ja verkostot sekä hyvinvointi ja vakaus. Ministeriö vastaa muun muassa energiapolitiikan valmistelusta sekä huoltovarmuuden kehittämisestä ja varautumistoimien yhteensovittamisesta.

Suomen turvallisuuspoliittinen ympäristö on muuttunut. Uudet uhkat ovat arvaamattomia. Kansainvälistyminen, verkostotalous ja teknologinen kehitys edellyttävät voimakkaasti muuttuvassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä uusia näkökulmia politiikkasektorien valmisteluun mutta samalla myös huomion kiinnittämistä vahvasti valtion turvallisuuteen liittyviin näkökohtiin. Monikansalaisuuteen liittyvä lainsäädäntö on yksi tähän liittyvä kokonaisuus.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi virkamieslain 7 §:ää, jossa säädetään viroista, joihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Pykälää ehdotetaan laajennettavaksi nykyiseen verrattuna siten, että siihen sisällytetään erikseen ne virat, joihin voidaan nimittää vain sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole muun valtion kansalaisuutta. Uusi säännös koskisi esityksen mukaan vain niin pientä osaa valtion viroista kuin on välttämätöntä. Työ- ja elinkeinoministeriö puoltaa pykälän laajentamista tältä osin.

Lisäksi virkamieslain voimassa olevan 7 §:n 1 momentin luettelo viroista, joiden kelpoisuusvaatimuksena on Suomen kansalaisuus, ja

joissa hyväksytään monikansalaisuus, ehdotetaan myös saatettavaksi ajan tasalle.

Ministeriön näkemyksen mukaan sen lisäksi mitä esitysluonnoksen 7 §:n 1 momentissa ehdotetaan hallinnonalalla ei ole Energiaviraston johtoa ja ulkomaisten yritysostojen seurantaa lukuun ottamatta sellaisia virkoja, joihin voitaisiin nimittää vain sellainen Suomen kansalainen, jolla ei ole muuta kansalaisuutta tai jos hänellä olisi, siitä pitäisi luopua. Ministeriö esittää 1 momenttiin lisättäväksi Energiaviraston ylijohdajan ja ylijohdajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virat. Energiavirasto on Viestintäviraston kaltainen merkittävä erityisvirasto. Kotimaisen toiminnan lisäksi virasto on aktiivinen toimija useissa EU- ja kansainvälisissä yhteyksissä. Lisäksi ministeriö esittää 1 momenttiin lisättäväksi työ- ja elinkeinoministeriön johtavan asiantuntijan viran, jossa tehtävään kuuluu käsitellä ulkomaisten yritysostojen seurannasta annetussa laissa (172/2012) tarkoitettuja tietoja.

Ministeriön hallinnonalalla ei ole ilmennyt tarvetta muuttaa valtion virkamieslain 7 §:n säännöstä viroista, joihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen, mutta jolla voi olla yhden tai useamman muun valtion kansalaisuus muutoin kuin täydentämällä sitä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttajavastuualueen päälliköllä eli kuluttaja-asiamiehellä. Tämä virka sisältyy jo esitysluonnokseen.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi virkamieslakiin uusi 8 e §, jossa säädettäisiin joidenkin virkojen sidonnaisuusilmoituksesta. Ministeriö kannattaa esitystä.

Lisäksi ministeriö katsoo, että Huoltovarmuuskeskuksen työsopimussuhteinen toimitusjohtaja ja sen johtoryhmän jäsenet ovat sellaisia, joilta Suomen kansalaisuutta voidaan perustellusti edellyttää samoin kuin virkasuhteisella henkilöstöllä. Lainsäädännössä ei ole tällä hetkellä määräyksiä keskuksen henkilöstön kansalaisuusvaatimuksista. Rekrytoitaessa uutta henkilöstöä lähtökohtana on, että keskus rekrytoi vain Suomen kansalaisia. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Huoltovarmuuskeskusta koskevasta säädösvalmistelusta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla ei ole toistaiseksi kohdattu virkamiesten kaksoiskansalaisuudesta johtuvia ongelmia. Lainsäädännön tarkennuksen ohella kaksoiskansalaisuuden merkitys virkaan nimittämässä tulee ottaa huomioon toimivalla turvallisuusselvitysmenettelyllä, jonka osalta ministeriö viittaa aiempaan lausuntoonsa 19.8.2016.

Heidi Nummela
Henkilöstö- ja hallintojohtaja

Kari Mäkinen
Hallitusneuvos